

שבט תשס"ב | פברואר 2002 < גליון 47 [המחיר 44 ש"ח]

חַסֵּעַ צֵעִיר

בעקבות האף
למה לחוטמן יש אף ארוך?

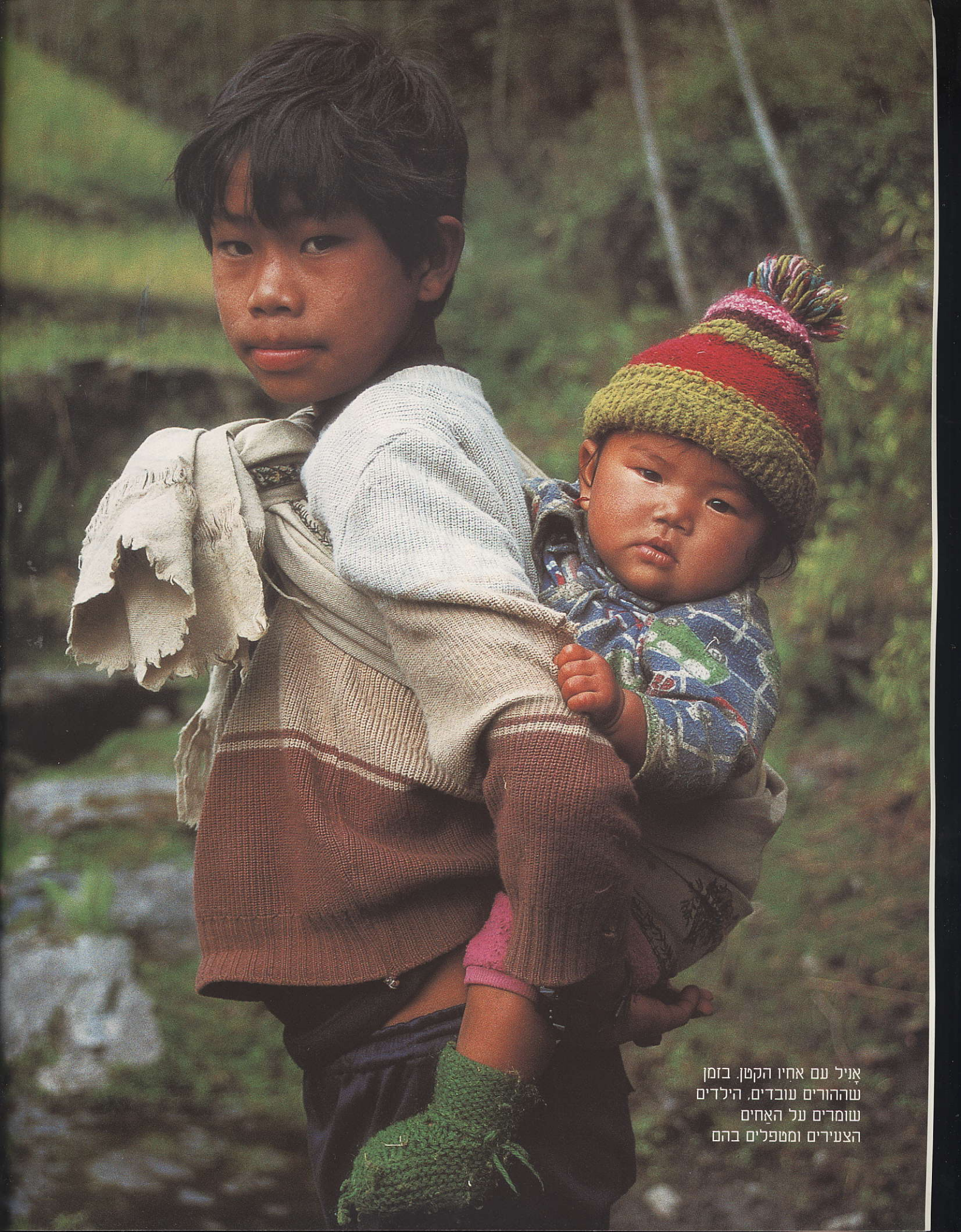
מי רוצה להיות קוסם?
מפגש קסום עם מכופף מזלגות

משחקים וחיות אחרות
מציירים, פותרים וזוכים

ולדו ההרים
לגדול בהרי ההימלאיה

מבית חסֵּעַ אחר

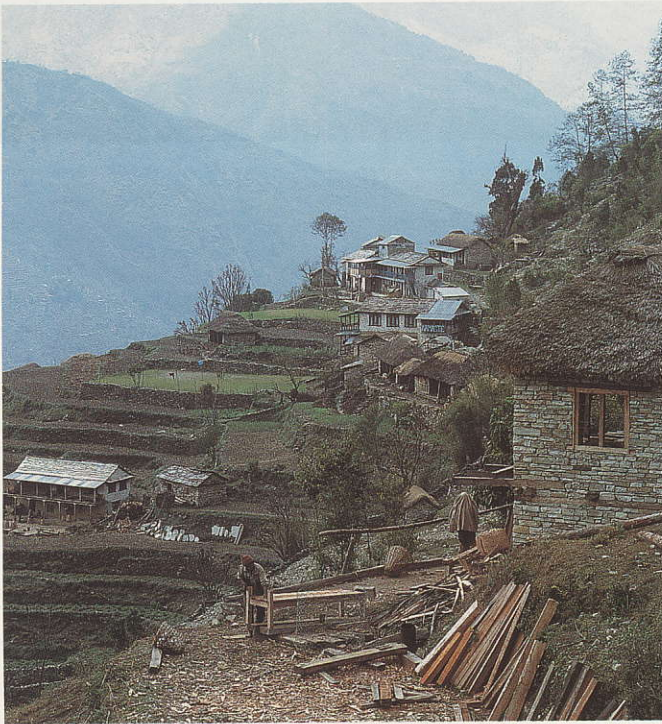

אָנִיל עִם אַחִיו הַקָּטָן. בְּזִמָּן
שֶׁהַהוֹרִים עוֹבְדִים, הַיְלָדִים
שׁוֹמְרִים עַל הָאָחִים
הַצְעִירִים וּמִטְפְּלִים בֵּהֶם

ילדי ההרים המושלגים

לילדים הגרים בהרי ההימלאיה אין תלוויזיה או מחשב. ואפילו חנויות אין שם. במקום זה הם נהנים מדברים קטנים. למשל, כשעירת הפירות מגיעה לכפר

כתב וצילם: יוחם יעקבסון

הכפר של אָנִיל על רקע פסגות ההימלאיה המושלגות

שאבא או אמא של אָנִיל הולכים לקניות, הם חוזרים הביתה רק אחרי יומיים.

אתם בטח שואלים, מה לוקח להם כל־כך הרבה זמן? התשובה בוודאי תישמע לכם מוזרה: לכפר של אָנִיל לא מגיע כביש, והדרך הקרובה ביותר גמצאת במרחק של יום הליכה מאומק!

אָנִיל חי בכפר קטנטן בהרי ההימלאיה שבנפאל. הכפר שלו שוכן לצד נהר שוצף, שמקורו בקרחונים שבפסגות הרים, והוא טובל בגונים של ירוק: כהה של היער המכסה את המדרונות, וירוק בהיר של הגידולים החקלאיים.

במקומות שבהם טרם נסללו דרכים למכוניות מתנהלת התחבורה כפי שהתנהלה בימי קדם: בשבילים צרים המתאימים למעבר אדם ובהמה. פני השטח קשים ותלולים, והשבילים עוברים בתנאי שנבדק ונמצא נוח ביותר. לעתים השבילים נתמכים על־ידי קירות, בקטעים מסוימים הם מרוצפים בגסות באבנים או הופכים למדרגות המקילות מעט על העליות והירידות התלולות.

הצלצול שומעור את בוא השירה

בהעדר כבישים ומכוניות, הוריו של אָנִיל נאלצים לסחוב משאות בכוחות עצמם – כמו כל תושבי הכפר הם מורגלים לשאת משקל רב על גבם – או להיעזר בבהמות משא. אין זה מחזה נדיר לראות שירה של פירות עמוסה מזון,

שמיכות, כלי בית, כלי עבודה ושאר מוצרים עושה את דרכה לכפרו של אָנִיל ולכפרים שכנים. הפירות מקושטות בציציות מצמר צבוע ובחרוזים. לפירה המובילה קשור פעמון גדול סביב הצוואר, שצלצוליו נשמעים למרחוק ומבשרים את בוא השירה.

אל הכפר מניסים
 בשבילים צרים
 ומפוחלים שרועחים
 הופכים למדרות או
 נחמכים בקירות

שליח האלים

עבור תושבי ההימלאיה אין בעל־חיים שימושי יותר מהיאק. היאקים יכולים לחיות בגובה של יותר מ־6,000 מטר מעל לפני הים, שם האוויר דליל מאוד בחמצן. יש להם ריאות גדולות במיוחד, המאפשרות להם לקלוט יותר חמצן מהאוויר. בכלל, היאקים גדולים מאוד: משקלו של יאק בוגר יכול להגיע ל־550 ק"ג! הם גם בהמות־משא מצוינות – יאק אחד יכול לשאת כ־100 ק"ג של משא בשבילים הצרים והמפותלים. בנוסף היאקים משמשים לחרישת השדות, והם מספקים צמר לבגדים, חלב ובשר למאכל. עצמות היאק משמשות להכנת פלים וקפצי אמנות, ומצמר היאק מכינים (בנוסף לבגדים) חבלים, שמיכות ואוהלים. לא פלא, אם כן, שבעיני הטיבטים היאק הוא שליח האלים החיים במקומות גבוהים.

כתב: עידו הררי

איורים: מירי דהאן

העבודה בעדות נעשית ממש כמו בימי קדם

נשים מלקטות עצים להסקה ביער

מהגשמים, מהשלג ומהרוחות העזות, ולטפל בשבילים המתמוטטים מדי פעם במפולות. גם בשדות העבודה רבה: צריך לבנות טרסות, לעדור, להשקות, לנפש את עשבי הבר ולקצור או לקטוף את היבולים. בנוסף, הם כורתים עצים ומקוששים ענפים. הגזעים משמשים לבניית בתים חדשים, והענפים - להדלקת אש לבישול ולחימום.

חלק מאנשי הכפר רועים עזים, כבשים, ולפעמים גם יאקים (ראו הסבר במסגרת). בעונת הקיץ, כשהשלגים מפשירים, הם יוצאים עם העדרים למרעה בעמקים הגבוהים שלמרגלות הפסגות.

אגיל וחבריו מסייעים להורים בעבודות הקלות יותר, כמו איסוף

מספוא שישמש מזון עבור בהמות המשק בחורף הקר, ניכוש השדות מעשבי בר ואיסוף עצים להסקה.

מי שחי בהרי ההימלאיה יודע שבחורף הקר והמושלג אין אפשרות לעסוק במלאכות רבות, ולכן רצוי לסיים אותן לפני בוא הימים הקרים. בחורף יש ימים שבהם לא ניתן לצאת מהכפר או להגיע אליו - השבילים חסומים בשלג ובקרר, וההליכה בהם מסוכנת ביותר. בימים כאלה

הגעתה של השירה לכפר מלווה תמיד בהתרגשות ובתכונה רבה. תושבי הכפר פורקים את המשא מעל הפדודות ובודקים האם הובאו עבורם כל המוצרים שהזמינו.

אגיל וחבריו צופים במתרחש בסקרנות גדולה. עבור ילד שחי במקום פה מבודד - ללא טלוויזיה, אינטרנט, קולנוע או אפילו חנויות - הגעתן של שירות הפדודות היא הדבר הכי מעניין שקורה בכפר. פעמים רבות מספרים נוהגי הפדודות סיפורים מפורים אחרים או חדשות מהעולם. הסיפורים האלה תמיד מסקרנים ומרגשים. מקום ההתרחשות והתיאורים כל-כך רחוקים ושונים מהמופר בכפר הקטן, עד שהם נשמעים כמו אגדות.

זמן קצר לאחר פריקת השירה שבים תושבי הכפר לבתים או לשדות, בחזרה אל מלאכות היומיום.

עובדים מבוקר עד ערב

לתושבי הכפר כמעט שאין זמן חופשי. מבוקר עד ערב יש מה לעשות: הם צריכים לתקן את הבתים שנפגעו

ילדים שוטפים פלים בוחל. מגיל צעיר מאוד עוזרים הילדים להורים בעבודות שונות

הר האורסט
8,848 מטר

הר האנפורנה
8,078 מטר

אודים: מירי דהאן

העובדה שהאחים הגדולים מטפלים במסירות רבה באחים הצעירים יוצרת מערכת יחסים הדוקה במיוחד בין האחים, והאח הבכור זוכה בכבוד כאילו היה הורה שלישי. אנשי ההרים חיים את חייהם בשותפות מלאה. בבתיהם אין כמעט הפרדה לחדרים על־ידי מחיצות. הם אוכלים ארוחות משותפות שהכינו בצוותא, עובדים יחד, וכך הם גם ישנים – ילדים לצד הוריהם.

ברוב הכפרים הנידחים אין בתי־ספר, וכשהילדים גדלים ומתחזקים הם הופכים בהדרגה לשותפים מלאים בכל העבודות והמטלות. לנו, הרגילים ללכת לבית־ספר ולחוגים, לצפות בטלוויזיה ולשחק במחשב, קל לחשוב שילדי ההימלאיה הם מסכנים. אבל לצד העבודה הקשה יש שם הרבה דברים חיוביים, כמו השותפות המשפחתית והרוגע המדהים.

אולי רק אנשים שחיים חיים פשוטים יכולים לשמוח באמת גם מהדברים הכי פשוטים. ©

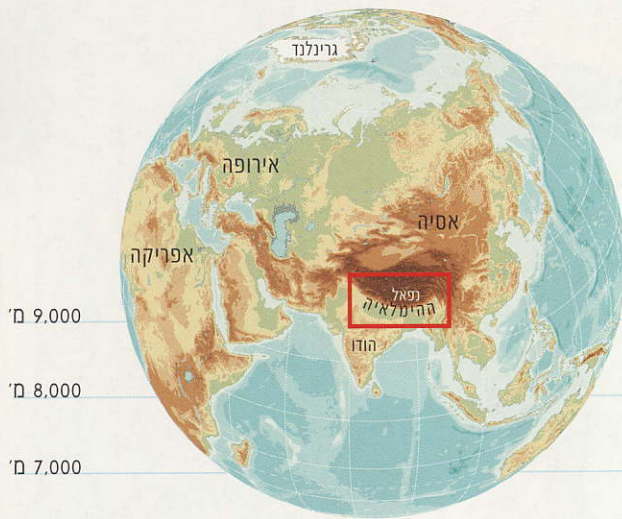
יושבים אנשי הכפר בבתים ועוסקים במלאכות שהם שומרים במיוחד לשם כך. למשל, טנית חוטים מהצמר של בעלי־החיים.

בחורף חייבים תושבי ההרים לגלות סבלנות רבה כלפי מזג־האוויר וכלפי בני־משפחתם ושכניהם, אחרת ייעשו מדוכאים מאוד ויתחילו לריב זה עם זה. מה שעוזר הוא הידיעה, שלאחר החורף הקשה תמיד מגיע האביב.

מגדלים את האחים הצעירים

לאגיל ולחבריו אין כמעט זמן להשתעשע ולשחק – מגיל צעיר מאוד הם עוזרים להורים. בשנים הראשונות, כשהילדים עדיין לא חזקים מספיק כדי לעבוד בשדה או לסחוב ענפים להסקה, הם מטפלים באחים הצעירים מהם. דבר רגיל הוא לראות ילד או ילדה בני חמש נושאים על גבם את אחיהם או את אחותם הפעוטים, מתנדנדים תחת כובד המשקל.

רכס הרי ההימלאיה משתרע על פני חלקים מטיבט, נפאל והודו. ההר הגבוה ביותר בהימלאיה (ובעולם כולו) הוא האורסט. הכפר של אגיל נמצא מערבית לאורסט, על הר שנקרא אנפורנה. כדי שחוכלו להבין עד כמה הרי ההימלאיה גבוהים, השוינו אותם באיור לחרמון, שהוא ההר הגבוה ביותר בישראל (הפסגה הגבוהה ביותר נמצאת בשטח סוריה).

9,000 מ'
8,000 מ'
7,000 מ'
6,000 מ'
5,000 מ'
4,000 מ'
3,000 מ'
2,000 מ'
1,000 מ'

צ'ומרונג
(הכפר של אגיל)

